

9. Соціальні мережі: ризика й небезпеки

Інтерактивна лекція та вправа Загрози від соціальних мереж і способи їх уникнути

Мета вправи

- » встановити зв'язок між навчальним контентом та інтересами учнів;
- » сформувані розуміння ризиків, які можуть становити соціальні мережі, в тому числі такі явища як «кібербулінг», «групи смерті».

Навички з інфомедійної грамотності

- » безпека в соцмережах;
- » етика спілкування в інтернеті;
- » захист приватності в інтернеті;
- » протидія кібербулінгу та психологічному насиллю онлайн;
- » протидія мові ворожнечі;

Інтерактивна лекція Месенджери

Мета вправи

- » сформувані розуміння про типи месенджерів та їх функції;
- » мотивувати критичне ставлення до мобільних додатків та перевірку їх безпеки;

Навички з інфомедійної грамотності

- » кібербезпека;
- » етика спілкування в інтернеті.

Вправа Аналіз дописів у соцмережах

Мета вправи

- » встановити зв'язок між навчальним контентом та інтересами учнів;
- » мотивувати учнів перевіряти інформацію у соціальних мережах.

Навички з інфомедійної грамотності

- » безпека в соцмережах
- » протидія маніпуляціям онлайн

Інтерактивна лекція та вправа: Загрози від соціальних мереж і способи їх уникнути

Мета вправи

- » встановити зв'язок між навчальним контентом та інтересами учнів;
- » сформулювати розуміння ризиків, які можуть становити соціальні мережі, в тому числі такі явища як
- » «кібербулінг», «групи смерті».

Навички з інфомедійної грамотності

- » безпека в соцмережах;
- » етика спілкування в інтернеті;
- » захист приватності в інтернеті;
- » протидія кібербулінгу та психологічному насиллю онлайн;
- » протидія мові ворожнечі;

Що необхідно підготувати до уроку?

- » дошку або фліпчарт, стікери й маркери;
- » комп'ютер, проектор та екран;
- » презентацію «Загрози від соціальних мереж і способи їх уникнути»;
- » презентацію до вправи «Шукаємо загрози».

ПОЯСНІТЬ. Більшість людей використовує соцмережі щодня, але вони навіть не замислюються, яку небезпеку можуть приховувати в собі соцмережі. Там може поширюватися неправдива інформація, можуть викрадати особисті дані. Це все не означає, що ми маємо відмовитися від використання соцмереж. Але слід навчитися використовувати їх правильно й безпечно.

Відкрийте презентацію «Загрози від соціальних мереж і способи їх уникнути».

ПОЯСНІТЬ. Основні небезпеки, які нас очікують при використанні соцмереж, такі.

Основні небезпеки

- 1. Залежність, яка наростає з використанням соцмережі.** Якщо ви відчуваєте, як щодня все довше й довше перебуваєте в соціальних мережах, час замислитися й, можливо, звернутися до шкільного психолога. Залежність від інтернету може бути не менш шкідливою, ніж залежність від ігор, у тому числі азартних.
- 2. Анонімність.** Ви не завжди знаєте, з ким саме спілкуєтеся в соцмережах. Річ у тім, що вони дозволяють створювати сторінки без підтвердження особистості людини, яка це робить. Тому до вас у «друзі» можуть проситися злодії або просто непорядні люди. І при цьому вони можуть називати себе вашими сусідами або родичами. А потім, викликавши у вас довіру, вони можуть виманити у вас гроші або просто сильно образити.
- 3. Крадіжка приватної інформації.** Не забувайте, що будь-хто може знайти дані, розміщені в соцмережах. Тому не варто писати свою домашню адресу, викладати фотографії свого майна, щоб не привабити злодіїв.
- 4. Фейки.** В соцмережах майже немає цензури, тому інформація там поширюється переважно без перевірок. Саме тому там дуже легко запустити фейк, особливо фотофейк (детальніше про це дивіться в уроці «Фотомистецтво. Фотофейки. Фотошоп»), і ввести в оману мільйони людей.

Загрози від соцмереж

1. Залежність.
2. Анонімність.
3. Крадіжка приватної інформації.
4. Фейки.
5. Спам.
6. Психологічне насилля.
7. Аморальність.

5. **Нестримний спам.** Можливо, вам приходять нескінченні запрошення пограти у гру, в яку грають ваші друзі? Або хто наполегливо додає ваш профіль у групи, з якими ви не маєте жодних спільних інтересів, а потім ви отримуєте абсолютно непотрібну вам інформацію? Якщо так, тоді ви вже були жертвами спаму. Він дуже набридає й забирає час на його видалення.
6. **Насилля.** Воно буває не лише фізичним, а і психологічним. Соцмережі, на жаль, не завжди цензуруються (переважно там відстежуються лише занадто жорстокі фотографії й мова ворожнечі), тому там вас часто можуть образити словом або налякати страшними фото, наприклад, із місця ДТП.
7. **Аморальність.** Ця небезпека межує із психологічним насильством. На жаль, дуже часто в соцмережах можна бачити тексти, фото або відео з місця злочину або інший контент 21+, який не варто бачити школярам.

Для приміток:

Інформація, яку збирають соцмережі (на прикладі Фейсбуку):

- ☞ рухи мишки на пристрої користувача;
- ☞ як часто і як довго людина «сидить» на вкладці соцмережі, чи відкрита вона «як фон»;
- ☞ які додаткові програми встановлені у вашому браузері та вашому комп'ютері;
- ☞ метадані фотографій, включно з даними про місце й час зйомки світлина;
- ☞ назви файлів, які зберігаються на вашому комп'ютері або телефоні, та їхні типи;
- ☞ обсяг вільної пам'яті комп'ютера, планшета або телефона;
- ☞ рівень заряду батареї на пристрої;
- ☞ на пристроях Android соцмережа відстежує журнал дзвінків та історію SMS;
- ☞ точки доступу Wi-Fi і стільникового зв'язку;
- ☞ контакти з адресної книжки;
- ☞ налаштування й дозволи на пристрої;
- ☞ інформацію про інших користувачів, їхні фотографії та як часто людина з ними взаємодіє;
- ☞ покупки, здійснені на інших сайтах.

Інформація, яку збирають соцмережі

(на прикладі Фейсбуку)

<ul style="list-style-type: none"> • Мишка • Вкладка соцмережі • Програми • Дані фотографій • Назви файлів • Інформація про ваш комп'ютер, планшет або телефон 	<ul style="list-style-type: none"> • На Android-пристроях - журнал дзвінків та СМС • Wi-Fi • контакти з адресної книжки • Інформація про ваших друзів • Покупки на інших сайтах.
--	---

 ЗАПИТАЙТЕ. Тепер ви бачите, як багато знає про вас Фейсбук? *(Це риторичне запитання. Передбачається, що всі учні погодяться, що Фейсбук знає дуже багато, навіть занадто багато.)*

ПОЯСНІТЬ. Інші соцмережі знають не менше, тому не варто недооцінювати можливості їхніх розробників — краще бути обережними. Але стежити за нами й маніпулювати можуть не лише програми-роботи, а й цілком конкретні люди, які роблять це свідомо.

«Групи смерті»

ПОЯСНІТЬ. Яскравим і дуже сумним прикладом жорстоких маніпуляцій із людьми у соцмережах є так звані групи смерті, поширені в соцмережі Вконтакті.

Найвідоміша з них «гра» мала назву «Синій кит». Розрахована на підлітків, вона стрімко поширювалася в російськомовних соціальних мережах (найбільше у Вконтакті). Кінцевим підсумком так званої гри було доведення гравця до самогубства. Правоохоронні органи та незалежні розслідувані довели, що координували й поширювали цю «гру» саме адміністратори «груп смерті». Започаткована як експеримент чи то заради науки, чи то заради жарту, ця «гра» позбавила життя десятки людей. Зазвичай у «гру» втягувалися підлітки віком від 12 до 16 років. Поширення «гри» розпочалося в Росії у кінці 2015 року та поступово поширилося на Україну, Казахстан, Киргизстан, Білорусь та інші країни, де проживає російськомовне населення.

ПРИМІТКА. Більше інформації на цю тему ви можете знайти у «Використаних джерелах». Якщо учні не знали раніше про такі групи, їм варто розповісти про них детальніше.

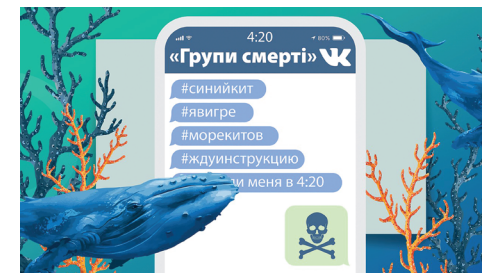
Російські соцмережі

ПОЯСНІТЬ. В Україні, незважаючи на заборони, досі дуже популярними соцмережами залишаються російські Вконтакті та Однокласники. Тому всім, хто їх використовує, важливо знати, що ви одразу можете потрапити під контроль правоохоронних органів Росії.

Згідно з російським законодавством [3], ФСБ РФ має прямий доступ до таких даних користувачів усіх російських сервісів:

- 🔪 логін і адресу електронної скриньки;
- 🔪 список контактів із категоріям (друзі, підписники);
- 🔪 кількість та обсяг отриманих даних;
- 🔪 всі зміни в акаунті, включно зі спробами його видалення;
- 🔪 дата відвідання сторінок;
- 🔪 назву пристроїв, із яких здійснюється вхід;
- 🔪 доступ до даних про платні послуги, які користувачі купують в інтернет-компаній, включно із сумою та назвою платіжною системи.

РОЗКАЖІТЬ учням історію затримання українця Павла Гриба в Білорусі, яке закінчилося його арештом і вивезенням у Росію. Ось деталі цієї історії: <https://hromadske.ua/posts/pavlo-hrib-znik-v-bilorusi>.

Нав'язлива реклама

ПОЯСНІТЬ. Соцмережі не є благодійними або громадськими організаціями. Це комерційні структури, мета яких — отримання прибутку. Ми користуємося соцмережами безкоштовно. Тому свій прибуток вони отримують від розміщення реклами.

І якщо на Ютубі рекламу можна заблокувати, наприклад, встановивши безкоштовну програму Adblock, то у Фейсбуку і Вконтакті ви бачите контекстну рекламу, яка не блокується. Це заважає, дратує й засмічує наш мозок непотрібною інформацією, відволікаючи від важливих фактів.

НАГОЛОСІТЬ, що найбільш нав'язливою є прихована реклама. Щоб задіяти цей вид реклами, компанії можуть створити спільноту або ж розповсюджувати інформацію у вже створених групах, поширювати відео або ж фото у вигляді спаму чи напряду писати користувачам. У такому випадку ви не завжди знаєте, що маєте справу з рекламними повідомленнями, бо на них немає позначки «реклама».

Крадії часу

Кожні 100 хвилин, проведені онлайн безцільно, означають:

29 хв менше на всі інші види дозвілля;

27 хв менше на роботу;

12 хв менше на турботу про себе (включно зі сном);

10 хв менше на подорожі;

7 хв менше на роботу по дому;

6 хв менше на навчання.

РОЗКАЖІТЬ. Американці провели дослідження під назвою «Що ми не робимо, коли перебуваємо онлайн». Воно показує, скільки часу середньостатистичний американець недодає роботі, навчанню, дому та собі, коли сидить у соцмережах не для робочих цілей або для надсилання повідомлень.

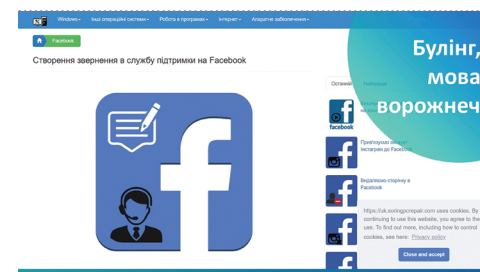
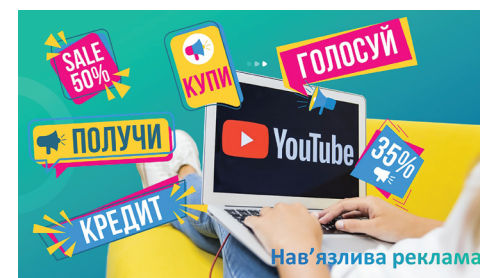
Економісти називають це «вартістю можливості» (opportunity cost). Це впливає на різні аспекти людського життя, в тому числі на економіку й навчання. Приміром, інтернет-дозвілля щороку коштує бізнесу \$134 млрд.

Булінг, мова ворожнечі

ПОЯСНІТЬ. Ще одним явищем, яке отримує широкий розголос і проникає в наше життя завдяки соцмережам, є булінг.

! **Булінг** — це систематичні переслідування з образами і цькуванням, упереджене ставлення.

Підлітки, які знуцаються з однолітків, знімають свої хуліганські вчинки на відео — і викладають його у соцмережах. Ще один прояв — принизливі та образливі коментарі під фото- або текстовими дописами людини. Такі прояви булінгу називаються «кібербулінг». До нього також належать принизливі світлини чи відео, без дозволу оприлюднені

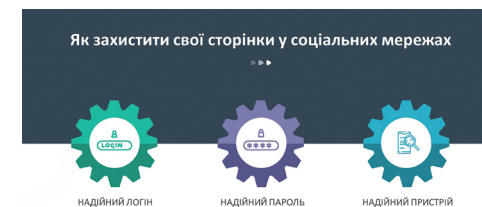
4. Перегляньте список своїх друзів у соціальній мережі. Якщо серед них є сумнівні особи — видаліть їх.
5. Не використовуйте мову ворожнечі або жорстокі фото. За них вашу сторінку можуть заблокувати адміністратори мережі.

Для приміток:

Як захистити свої сторінки в соціальних мережах

1. Встановіть надійний пароль для входу в соціальну мережу. Безпека вашого профілю залежить від складності паролю.
2. «Логіном» у соціальній мережі має бути поштова адреса надійного сервісу. Це може бути Gmail, Yahoo, Outlook.
3. Не заходьте в соцмережі з незнайомих чи незахищених пристроїв. Ви просто можете забути вийти зі свого профілю чи пристрій запам'ятає ваш пароль та логін.

Хто керує соцмережами?

ПОЯСНІТЬ. Дуже важливо знати, в якій країні була створена й де тепер розміщує свої сервери мережа, якою ви користуєтеся.

Також варто пам'ятати, що кожна соцмережа все одно має певні правила модерації текстів, фото і відео. Тому ви не повинні розміщувати нічого, за що вашу сторінку могли би заблокувати.

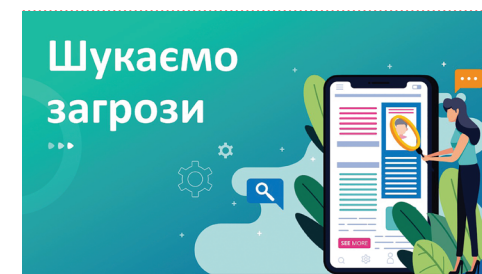
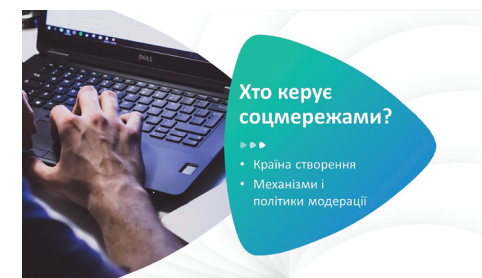
Наприклад, механізми модерації спільноти Фейсбуком не розкриваються й досі. Це, так би мовити, «чорна скриня» для нас. Але ми знаємо, що наші сторінки можуть бути заблоковані за вживання мови ворожнечі, розміщення жорстоких фотографій, за розміщення спаму та за образу честі й гідності інших людей. Наприклад, у Фейсбуку кожен може поскаржитися адміністратору соцмережі на допис, у якому, на його думку, його образили.

Але при цьому не варто забувати, що адміністрація соцмережі буде діяти на власний розсуд — вони можуть задовольнити ваше прохання прибрати певний допис, а можуть і відмовити, якщо не знайдуть достатніх підстав виконати ваше прохання.

ПІДСУМУЙТЕ. Сьогодні ви дізналися ще більше можливостей, які надають соцмережі, й тепер зможете використовувати їх із більшою користю. Також тепер ви підковані в небезпечних моментах, які несуть соцмережі. Тому будете дуже обережні, зокрема, коли вас запрошуватимуть у групи, на різні акції та флешмоби. Враховуючи всі небезпеки, соцмережі можна перетворити на дуже зручний і цікавий інструмент для навчання і проведення вільного часу.

ПРОДЕМОНСТРУЙТЕ презентацію «Шукаємо загрози», на якій зображено сім дописів у соцмережах. Відкриваючи їх один за одним, проаналізуйте разом з учнями кожен допис за критеріями:

- чи містить допис ознаки ризику для безпеки власника сторінки чи інших людей, мову ворожнечі, стереотипи або фейкову інформацію. Якщо так, то яку саме неприйнятну інформацію він містить і чому не можна писати такі дописи;

🔥 скільки лайків і поширень у цього посту? Зверніть увагу, що і припустима, й неприпустима інформація поширюється досить активно. Чому так відбувається, в чому ризики вподобання або поширення такої інформації.

Приклади дописів, що містять:

1. мову ворожнечі, заклики до насильства (слайд 2 у 02.Social Networks. Роздатка для учнів — https://drive.google.com/file/d/1bEoeFmUadJ_jzCvplltSL_c1S8ZOv0_F/view): <https://www.facebook.com/groups/lossolomas/permalink/2083105378568608/>;
2. розповідь про те, що вся сім'я їде у відпустку, ризик для безпеки квартири (слайд 5 у 02.Social Networks. Роздатка для учнів: <https://www.facebook.com/svetlana.derkach.7/videos/1356345811132152/>);
3. фейк (в оголошенні допущено грубі граматичні й інші помилки. У слові «сусідів» не вистачає однієї літери. Словосполучення «з вашої» написано разом і в неправильному відмінку. Слово «збільшалось» неправильно написано, правильно: «збільшилось». Окрім того, воно не узгоджується зі словом «кількість» у цьому реченні. «Департаменту» Національної поліції міста Одеси, як це написано в «оголошенні», не існує; слайд 11 у 02.Social Networks. Роздатка для учнів <https://www.facebook.com/AECBoryspil/photos/a.440185499672407.1073741829.437926516564972/577353615955594/?type=3&theater>);
4. фейк (у Львові немає метро; слайд 18 у 02.Social Networks. Роздатка для учнів: <https://www.facebook.com/metro.lviv/posts/2026818197536379/>);
5. стереотипи, образи (https://twitter.com/Adler_Tasha/status/230940720016543744);
6. приклад вдалого посту (жарт привертає увагу, але не ображає когось конкретно; слайд 22 у 02.Social Networks. Роздатка для учнів: <https://www.facebook.com/dniprouzn/posts/2090619421201804/>);
7. приклад вдалого посту з фотографією дітей (слайд 25 у 02.Social Networks. Роздатка для учнів: <https://www.instagram.com/p/BZqpx4ijxOY/?hl=ru&taken-by=lennykravets>).

ПОЯСНІТЬ. Перед тим, як уподобати чи поділитися дописом у соцмережах, подумайте, чи точно інформація, викладена в ньому, є правдивою й чи не образите ви когось, вподобавши чи перепостивши цю інформацію.

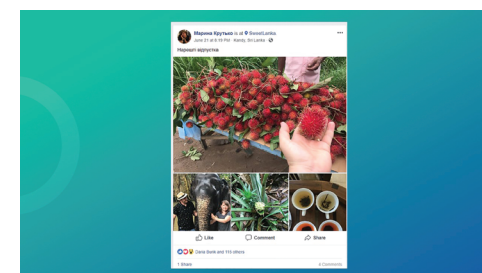
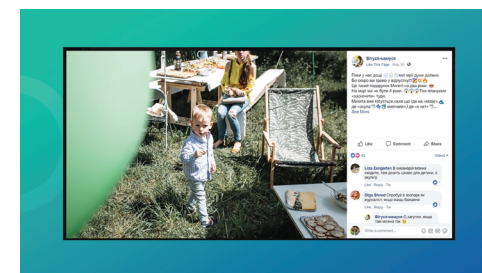
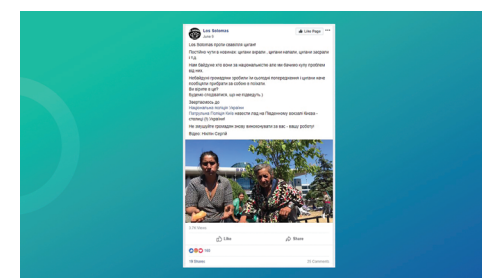
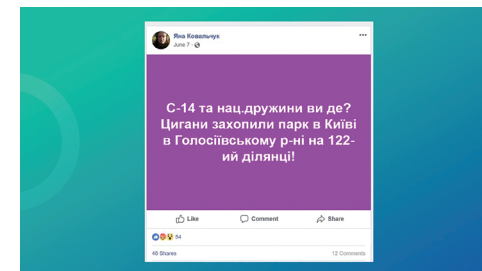

ПІДСУМУЙТЕ. Ведення сторінки в соцмережі може бути цікавим і корисним, якщо дотримуватися всіх правил безпеки.

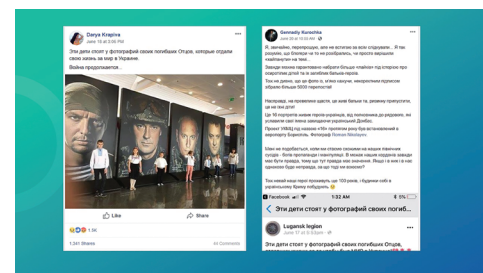
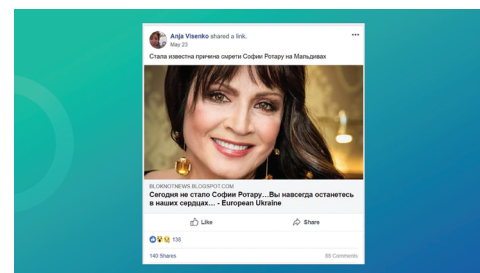
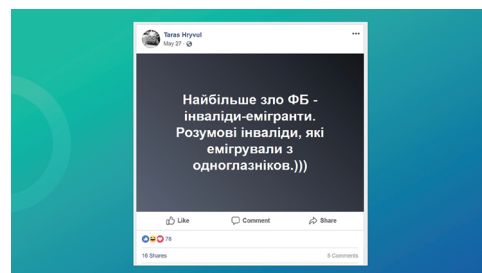
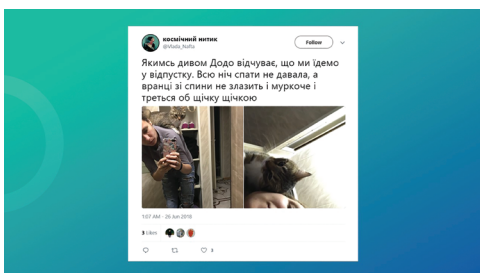
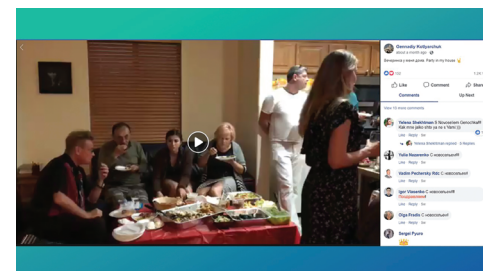
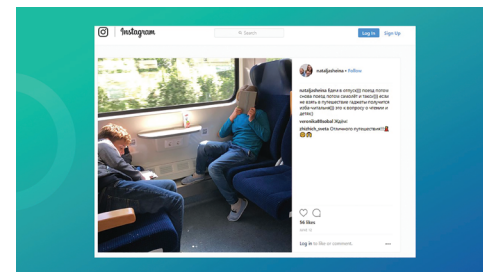
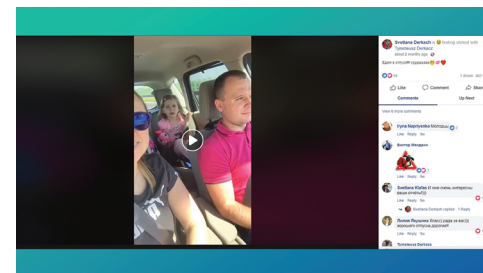

ПРИМІТКА. Якщо є можливість розглянути на уроці більше прикладів дописів, учитель може використати також ці додаткові приклади:

1. мова ворожнечі, заклики до насильства (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=179163216258518&id=100024945211434);
2. публікація фото маленьких дітей, повідомлення, що вся сім'я їде у відпустку, отже квартира буде порожньою: <https://www.facebook.com/vitablog/photos/a.173707416371449.1073741829.173268466415344/370198063389049/?type=3&theater>);

3. повідомлення про відпустку далеко за кордоном, квартира порожня, господарі далеко (<https://www.facebook.com/marinakrutko/posts/2222075817820946/>);
4. вся сім'я їде у відпустку (<https://www.instagram.com/p/Bj6txS3Ddo9/?igshid=1hnob39c9acua>);
5. на відео знята обстановка будинку й викладено у вільний доступ (ризик крадіжки; <https://www.facebook.com/gennadiy.kotlyarchuk/videos/10160397273305414/>);
6. повідомлення про відпустку (https://twitter.com/Vlada_Nafta/status/1011521380968517633);
7. образа, мова ворожнечі (<https://www.facebook.com/taras.hryvul/posts/10156284719697310>);
8. фейк (це жарт журналіста; <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10215894663944386&set=a.10202724140929542.1073741825.1379862171&type=3&theater>);
9. фейк (https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2105857206314177&id=100006697541843; ось спростування: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2018/05/2/7081223/>);
10. фейк (<https://www.facebook.com/groups/1695362954016409/permalink/2148150898737610/>; насправді вона жива);
11. мова ворожнечі (<https://twitter.com/ybelenko1/status/617052910283829249>);
12. мова ворожнечі (<https://twitter.com/hry1608/status/540882269872091136>);
13. фейк (<https://www.facebook.com/groups/banderotelegraf/permalink/928750297335314/>; спростування: <https://www.facebook.com/gennadiy.kurochka/posts/10156695210328338>);
14. фейк (<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1870663683006218&set=a.102680266471244.4686.100001878129737&type=3&theater>; спростування: <https://www.facebook.com/dmytro.kuleba/posts/10156159529683389>);
15. фейк (<https://www.facebook.com/uareview/posts/1810719965638045>; це сайт фейкових новин);
16. приклад вдалого посту (на фото не видно деталей квартири; <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1330168193706604&set=a.807889795934449.1073741826.100001403078769&type=3&theater>);
17. приклад вдалого посту (нейтральний і веселий, збирає багато лайків і шерів; <https://www.facebook.com/HappyTailsUA/posts/1779429298815771>);
18. приклад вдалого посту (інформативний, нейтральний, але теж збирає багато лайків; <https://www.facebook.com/sivangor/posts/2263253210356444>).

Інтерактивна лекція: Месенджери

Мета вправи

- » сформувати розуміння про типи месенджерів та їх функції;
- » мотивувати критичне ставлення до мобільних додатків та перевірку їх безпеки;

Навички з інфомедійної грамотності

- » бкібербезпека;
- » етика спілкування в інтернеті.

Що необхідно підготувати до уроку?

- » дошку або фліпчарт, стікери і маркери;
- » комп'ютер, проектор та екран;
- » презентацію «Месенджери».

ПОЯСНІТЬ. Із поширенням соцмереж нерозривно пов'язане активне використання **месенджерів** — систем обміну миттєвими повідомленнями. У перекладі з англійської «месенджер» означає «кур'єр» або «зв'язковий». Ми використовуємо месенджери для відео й текстового спілкування із друзями, а також для пересилки фото- й відеофайлів.

Месенджери — це програми, які можна встановлювати на комп'ютер або смартфон. В залежності від операційної системи, з якою ви працюєте, можна обрати месенджер, який сумісний із нею. Такі системи дуже зручні і прості в користуванні. Але, як і будь-які комп'ютерні програми, їх можна зламувати й отримувати звідти всю наявну інформацію або запускати через них віруси, які атакуватимуть вашу операційну систему. Саме тому варто обирати такі месенджери, які буде найважче зламати.

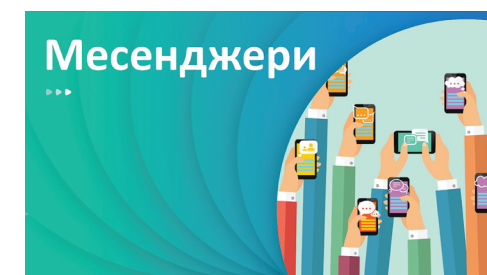
Відкрийте презентацію «Месенджери».

РОЗКАЖІТЬ:

Найпоширеніші месенджери в світі:

- » AOL,
- » ICQ,
- » Skype,
- » Telegram,
- » Viber,
- » WhatsApp,
- » Facebook,
- » інші месенджери, вбудовані в соцмережі.

Для приміток:

Найпоширеніші месенджери в світі

Aol.

AOL

ICQ

Skype

Telegram

Viber

WhatsApp

Facebook

Інші месенджери,
вбудовані
у соцмережі

ЗАПИТАЙТЕ. Які з цих месенджерів ви знаєте? Якими месенджерами ви користуєтеся? Для чого ви їх використовуєте: для відео- та аудіодзвінків, обміну фото, текстового спілкування тощо? Які з тих месенджерів, якими ви користуєтеся, на вашу думку, найлегше зламати й отримати всю вашу історію повідомлень?

ПРИМІТКА. Тут не може бути правильних або неправильних відповідей. Це обговорення потрібно вчителю для того, щоби зорієнтуватися, наскільки добре учні володіють темою й наскільки детально потрібно на ній зупинятися.

ПОЯСНІТЬ. Месенджери вважаються надійним джерелом передання інформації, бо дозволяють шифрувати зміст повідомлень.

Найбільш захищені у світі месенджери:

- WhatsApp,
- Signal,
- Wire,
- Wickr.

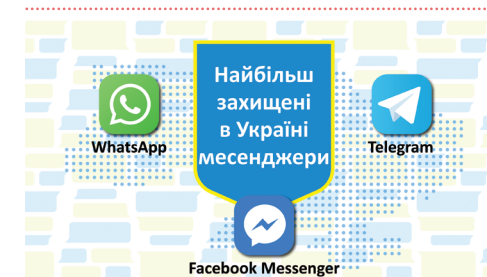
ПОЯСНІТЬ. Однак не всі ці месенджери відомі в Україні. Якщо ж вибирати з найпопулярніших в Україні месенджерів, то варто віддавати перевагу Facebook, Telegram і WhatsApp, бо їхні сервери розташовані у США.

Найбільш захищені в Україні месенджери:

- Facebook Messenger;
- Telegram;
- WhatsApp.

ПІДСУМУЙТЕ. Таким чином, найбільш захищені месенджери з тих, які використовуються в Україні, — це WhatsApp, Facebook і Telegram. Наприклад, українські журналісти в ризикових та військових точках передають свої новини редакції через Telegram. Європейські та американські журналісти — переважно через WhatsApp.

Для приміток:

Вправа: Аналіз дописів у соцмережах

Мета вправи

- » встановити зв'язок між навчальним контентом та інтересами учнів;
- » мотивувати учнів перевіряти інформацію у соціальних мережах.

Навички з інфомедійної грамотності

- » безпека в соцмережах
- » протидія маніпуляціям онлайн

Що необхідно підготувати до уроку?

- » дошку або фліпчарт, стікери й маркери;
- » комп'ютер, проектор та екран;
- » смартфони з під'єднанням до інтернету для пошуку додаткової інформації;
- » презентацію «Приклади дописів у соцмережах».

ЗАВДАННЯ. Використовуючи комп'ютер і проектор, покажіть класу презентацію «Приклади дописів у соцмережах» — 3–5 прикладів (залежно від того, скільки часу ви матимете на виконання цього завдання). У кожному з них є заклик до дії. Проаналізуйте кожен із цих прикладів окремо разом з учнями.

ЗАПИТАЙТЕ. Чи варто довіряти кожному з цих дописів? Чи погодилися б ви поширити цей заклик, взяти участь у вказаній акції або пожертвувати гроші? Чому?

Приклад 1. Флешмоб до Дня Львова: <https://www.youtube.com/watch?v=IDtxny2pyyE>.

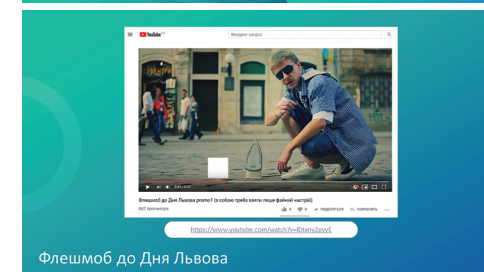
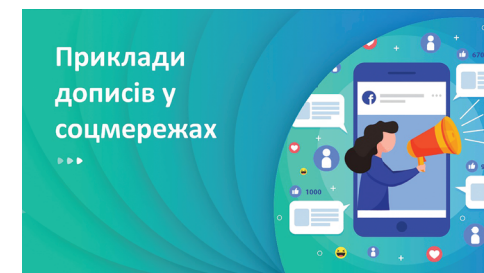
ПОЯСНІТЬ. Всі охочих закликають взяти участь у флешмобі. На цей заклик можна відгукнутися, але варто зауважити, що його розмістив автор «Гал-ТБ» («Галицького телебачення»). Тобто організаторкою є медіакомпанія (за підтримки міської адміністрації). Варто на це зважати, бо може виявитися, що вам запропонують взяти участь у зйомках рекламного ролика. Або відео з кадрами, на яких є ви, буде використовувати цей телеканал. Зважте всі «за» і «проти», перш ніж погоджуватися.

Приклад 2. Флешмоб про домашніх тварин #WhatTheFluffChalleng: https://www.youtube.com/watch?v=qtz_5IEFbBY.

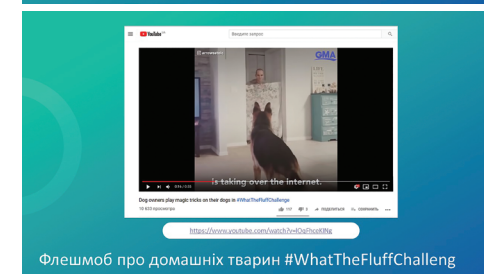
ПОЯСНІТЬ. Учасники флешмобу — власники собак. Вони записують на відео такий трюк: стоячи перед псом, за допомогою простирадла чи ковдри «щезають» за дверима, а потім спостерігають за реакцією тварини. У такому флешмобі можна взяти участь, але варто пам'ятати, що при цьому не можна записувати на відео розташування цінних речей у вашій квартирі.

Приклад 3. Велопарад дівчат #KyivCycleChic 2018: <https://www.facebook.com/events/376758656178965/>.

ПОЯСНІТЬ. Варто подивитися, хто організовує, де й за яких умов він проходитиме, чи є необхідні дозволи на проведення акції, чи не буде політичної агітації, хто ще зареєструвався, щоби взяти участь; чи є контакти організаторів. Ми бачимо,

Флешмоб до Дня Львова

Флешмоб про домашніх тварин #WhatTheFluffChallenge

що організатор — Асоціація велосипедистів Києва. Є контакти двох організаторок — у них можна розпитати про всі деталі. У такій події участь можна взяти, проаналізувавши всі «за» і «проти».

Приклад 4. Флешмоб «Фото на фоні літака», організований політичною партією «Трибунал»: <https://www.facebook.com/pptribunal/photos/a.1146064855437028.1073741831.1091717850871729/1520859417957568/?type=3&theater>.

ПОЯСНІТЬ. Варто бути дуже обережними із флешмобами, які організують політичні партії. На ваш погляд, ви лише публікуєте фото із хештегом, а насправді ви берете участь у рекламній кампанії цієї політичної сили. Надалі вам буде приходити їхня реклама, вас будуть запрошувати на їхні заходи й акції, ваш допис можуть використовувати для їхньої реклами без вашої на те згоди.

Приклад 5. Заклик перераховувати гроші на картку для операції дівчині: <https://www.facebook.com/groups/535506366500315/about/>.

ПОЯСНІТЬ. Зверніть увагу, що невідомо, коли ця група була створена. Найсвіжіші дописи в ній датовані 2015 роком, і вони взагалі не стосуються теми збору коштів. Вказано рахунок для коштів, але немає контактів особи, яка збирає гроші. Можливо, ця ситуація справді мала місце, але це було давно й тепер ми не можемо знати поточний стан справ, допоки не знайдемо контактів або не з'ясуємо, хто створив групу, й не спитаємо в нього всі деталі.

Варіант 1. Домашнє завдання «Аналіз власних сторінок»

ЗАПРОПОНУЙТЕ учням вдома самостійно передивитися свої сторінки в соціальних мережах і проаналізувати їх за такими параметрами:

- ❗ чи є на сторінці або в її дописах інформація конфіденційного характеру, яку не повинні знати сторонні люди; наприклад, фізична адреса, фото будинку, документи тощо;
- ❗ чи є на сторінці записи, які могли би образити честь і гідність іншої людини. Чи є там мова ворожнечі;
- ❗ чи надійний пароль у вашій сторінки;
- ❗ чи є там інформація, яка могла би бути неправдивою, але ви поширили її не подумавши, без перевірки.

ПОРАДЬТЕ учням виправити ті помилки, які вони могли вже зробити під час оформлення й наповнення своїх сторінок у соціальних мережах, відповідно до нової інформації, яку вони дізналися на уроці.

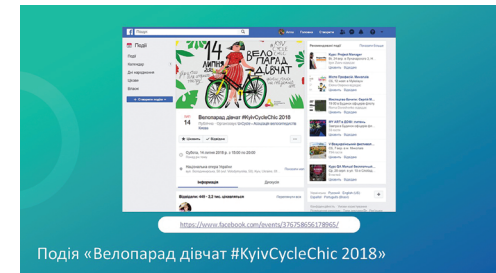

Варіант 2. Домашнє завдання «Групи за інтересами»

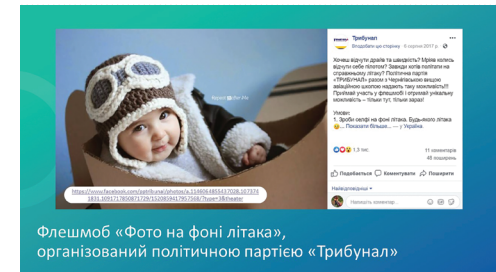

ЗАПИТАЙТЕ. До яких груп за інтересами в соцмережах ви входите? Чи можна назвати їх безпечними?

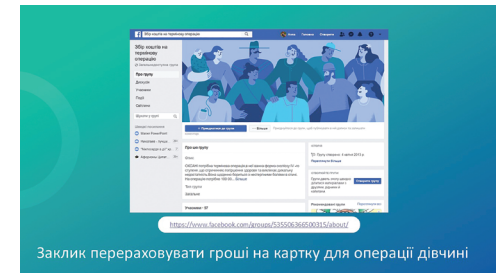
ЗАПРОПОНУЙТЕ учням вдома передивитися свої сторінки в соцмережах і вийти з тих груп, які є підозрілими, постійно закликають до дій, які нецікаві чи здаються небезпечними, а також із тих груп, які публікують багато зайвої інформації і цим крадуть час.

Подія «Велопарад дівчат #KyivCycleChic 2018»

Флешмоб «Фото на фоні літака», організований політичною партією «Трибунал»

Заклик перераховувати гроші на картку для операції дівчини

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

СЛОВНИК

Булінг — систематичні переслідування з образами і цькуванням, упереджене ставлення.

Кібербулінг — умисне цькування (булінг) у кіберпросторі.

Месенджер — система обміну миттєвими повідомленнями.

Для приміток:

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Facebook розповіла, які дані збирає про користувачів [Електронний ресурс] // Media Sapiens. — 13.06.2018. — Режим доступу до ресурсу: http://ms.detector.media/web/social/facebook_rozpovila_yaki_dani_zbrae_pro_koristuvachiv/
2. Закон про цькування і штрафи за такі дії. Чому це стосується не лише шкіл [Електронний ресурс] // Українська правда. — 19.12.2018. — Режим доступу до ресурсу: <https://life.pravda.com.ua/society/2018/12/19/234794/>.
3. Матусова О. Спецслужби Росії намагаються стежити за користувачами соцмереж [Електронний ресурс] // Радіо свобода. — 3.09.2017. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.radiosvoboda.org/a/28711537.html>
4. Онлайн-дозвілля щодня краде щонайменше 12 хвилин сну — американське дослідження [Електронний ресурс] // Media Sapiens. — 23.10.2013. — Режим доступу до ресурсу: http://ms.detector.media/web/online_media/onlayndozvillya_schodnya_krade_schonaymenshe_12_khvilin_snu_amerikanske_doslidzhennya/.
5. Подія «Велопарад дівчат #KyivCycleChic 2018» [Електронний ресурс] // Facebook. — 14.07.2018. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.facebook.com/events/376758656178965/>.
6. Савватєєв Євген. Любов і ФСБ: як побачення закінчилося для 19-річного українця арештом [Електронний ресурс] // Громадське. — 30.08.2017. — Режим доступу до ресурсу: <https://hromadske.ua/posts/pavlo-hrib-znik-v-bilorusi>.
7. Смертельна гра «Синій кит» дісталася України [Електронний ресурс] // Ютуб-канал «UA: Перший». — 19.02.2017. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=c5knByxYQz0>.
8. У Німеччині соціальні мережі штрафуватимуть на 50 млн євро за «мову ворожнечі» [Електронний ресурс] // Європейська правда. — 30.06.2017. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2017/06/30/7067870/>.
9. Фейсбук-група «Збір коштів на термінову операцію» [Електронний ресурс] // Facebook. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.facebook.com/groups/535506366500315/about/>.
10. Флешмоб «Фото на фоні літака» [Електронний ресурс] // Facebook. — 06.08.2017. — Режим доступу до ресурсу: <http://bit.ly/2XNexG1>.

11. Флешмоб до Дня Львова [Електронний ресурс] // Ютуб-канал «ГалТБ». — 01.05.2013. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=IDtxny2pyyE>.
12. Флешмоб про домашніх тварин #WhatTheFluffChalleng [Електронний ресурс] // Ютуб. — 19.02.2017. — Режим доступу до ресурсу : <https://www.youtube.com/watch?v=IQFhceKINg>
13. Шкільне цькування (шкільний булінг) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. — Режим доступу до ресурсу: <http://bit.ly/2LXtD4B>.
14. Як підсилити безпеку в інтернеті під час конфлікту: посібник / Мороз В., Матичак Т., Бабак А., Сазонов В. — К. : К.І.С, 2017. — 40 с. [Електронний ресурс] // Issuu. — 25.07.2017. — Режим доступу до ресурсу: <https://issuu.com/internews-ukraine/docs/infosafe-web>.

Для приміток:

Джерела дописів у соцмережах і спростування до фейків у них для окремої справи на аналіз:

1. <https://www.facebook.com/groups/lossolomas/permalink/2083105378568608/>.
2. <https://www.facebook.com/svetlana.derkach.7/videos/1356345811132152/>.
3. <https://www.facebook.com/AECBoryspil/photos/a.440185499672407.1073741829.437926516564972/577353615955594/?type=3&theater>.
4. <https://www.facebook.com/metro.lviv/posts/2026818197536379>.
5. https://twitter.com/Adler_Tasha/status/230940720016543744.
6. <https://www.facebook.com/dniprouzn/posts/2090619421201804>.
7. <https://www.instagram.com/p/BZqpx4ijxOY/?hl=ru&taken-by=lennykravets>.
8. https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=179163216258518&id=100024945211434.
9. <https://www.facebook.com/vitablog/photos/a.173707416371449.1073741829.173268466415344/370198063389049/?type=3&theater>.
10. <https://www.facebook.com/marinakrutko/posts/2222075817820946>.
11. <https://www.facebook.com/gennadiy.kotlyarchuk/videos/10160397273305414/>.
12. https://twitter.com/Vlada_Nafta/status/1011521380968517633.
13. <https://www.facebook.com/taras.hryvul/posts/10156284719697310>.
14. <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10215894663944386&set=a.10202724140929542.1073741825.1379862171&type=3&theater>.
15. https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2105857206314177&id=100006697541843.
16. <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2018/05/2/7081223/>.
17. <https://www.facebook.com/groups/1695362954016409/permalink/2148150898737610/>.

